

12. naše fakulta

12 | 3. ročník | září 2012

informační bulletin
Lékařské fakulty
Masarykovy univerzity

obsah

SLOVO DĚKANA	2
CENA GRADY 2011 PRO VNITŘNÍ LÉKAŘSTVÍ	3
PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ PRO „OVERSEAS STUDENTS“	6
50. JUBILEJNÍ VÝSTAVA LÉČIVÝCH ROSTLIN	8
KONFERENCE OPTOMETRIE – OPATIJA 2012	11
PROFESOR MUDR. FRANTIŠEK HAMZA	14
UDĚLENÍ CENY DISCOVERY AWARD LÉKAŘI Z FN BRNO ROZHOVOR S MUDR. BORISEM TICHÝM	16
MUC RALLYE REJVÍZ 2012	18
XVI. ČESKO-SLOVENSKÝ HEMATOLOGICKÝ A TRANSFUZIOLOGICKÝ SJEZD XIII. ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE LABORATORNÍ HEMATOLOGIE	20

VÁŽENÍ A MILÍ ČLENOVÉ AKADEMICKÉ OBCE, VÁŽENÍ ČTENÁŘI NAŠEHO PERIODIKA.

DOSTÁVÁTE NYNÍ PRVNÍ ČÍSLO NOVÉHO SEMESTRU. JE TO TAKOVÉ MÍRNÉ, ŘEKL BYCH, PRÁZDNINOVÉ „PEL MEL“, NICMÉNĚ NĚKTERÉ INFORMACE JSOU VELMI POZITIVNÍ.

ALE PRÁZDNINOVÝ ČAS, KDY PŘECE JENOM, NA ROZDÍL OD PROVOZU V NEMOCNICÍCH, PROVOZ ŠKOLSKÝ UPADÁ DO MÍRNÉ LETNÍ HIBERNACE, SKONČIL.

PROTO SE ZDE POKUSÍM LEHCE NASTÍTNIT JASNOU STRUKTURU ÚKOLŮ PRO VEDENÍ LF NA NEJBLIŽŠÍ MĚSÍCE:

- BUDOVÁNÍ PROJEKTU CEITEC, STAVBA ZAHÁJENA;
- RIV A VZTAHY LF – FAKULTNÍ NEMOCNICE;
- NOVÁ KONCEPCE ZAHRADY LÉČIVÝCH ROSTLIN;
- ANALÝZA PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ;
- CELOFAKULTNÍ KONFERENCE O PROJEKTU OPTIMED;
- PŘÍPRAVA NOVÝCH STUDIJNÍCH PROJEKTŮ SE ZAMĚŘENÍM NA VÝJIMEČNÉ STUDENTY A VÝZKUM;
- ANALÝZA STUDENTSKÝCH ANKET Z MINULÉHO SEMESTRU;
- PŘÍPRAVA PODROBNÝCH EKONOMICKÝCH DAT PRO VŠECHNY PŘEDNOSTY;
- CELOFAKULTNÍ EKONOMICKÁ KONFERENCE;
- PŘÍPRAVA PŘESUNU NĚKTERÝCH DISLOKOVANÝCH PROVOZŮ LF DO NOVĚ UVOLNĚNÝCH PROSTOR V KAMPUSU;
- POKUS DOŘEŠIT NEVYHOVUJÍCÍ STAV ZVÍŘETNÍKU;
- VYHODNOCENÍ PŘIHLÁŠEK DO NAŠÍ NOVĚ ZŘÍZENÉ GRANTOVÉ AGENTURY INGA;
- CENA DĚKANA PRO NEJLEPŠÍ STUDENTY AJ.

VÁŠ JIŘÍ MAYER

CENA GRADY 2011 PRO VNITŘNÍ LÉKAŘSTVÍ

Pan prof. MUDr. Miroslav Souček, Csc., přednosta II. interní kliniky LF MU a FN u sv. Anny v Brně, převzal prestižní ocenění za odbornou literaturu – cenu Grady 2011 za monografii **Vnitřní lékařství.**

Stalo se tak v Praze, ve Vile Lanna, téměř v předvečer letních prázdnin. Pan profesor byl velmi skromný, zdůraznil, že se jedná o kolektivní práci, která trvala dlouhé tři roky, ale jistě přinesla ovoce – a jistě tím nemyslel onu zmiňovanou cenu.

O měsíc později...

Ocitáme se v Brně, v pracovně pana profesora Součka, která spíš připomíná uměleckou galerii – jsou zde nádherní „Mařákovci“ a poetičtí malíři Vysočiny – kromě jednoho Zábranského portrétu. Z prostředí čiší touha po harmonii a návrat k přírodě.

Pan profesor má z okna pracovny výhled na Špilberk a ten se také stále obměňuje v souladu s přírodou. Je to zvláštní symbióza energie a klidu přírody... uprostřed nemocnice, léčby, neduhů. To mi navozuje první otázku:

Pane profesore, Vy jste nechtěl dělat „velkou chirurgii“ tak, jak si to představuje většina studentů – mladých mužů dokončujících fakultu?

Ne, nechtěl, sportoval jsem (vzhledem ke své výšce jsem hrál basket) a začal mít jisté potíže s páteří... Představa, že budu v předklonu tři i více hodin na operačním sále mě nelákala. Lákal mě spíš člověk jako celek, souvislosti...

Začínal jste v Brně nebo v menším městě?

Začínal jsem v Boskovicích a zvolna proplouval všemi peripetiemi daného oboru a získával tam cenné zkušenosti, teprve potom jsem se vrátil do Brna.

Myslíte si, že nynější situace je analogií situace před např. 20lety? Co se týče získávání odbornosti, praxe, časového horizontu potřebnému k profesnímu růstu...

Rozhodně ne. Neměli jsme tak vyvinuté laboratorní metody, přístrojové vybavení. A museli jsme se více spoléhat na sebe, na anamnézu, fyzikální vyšetření. Začínali jsme v široké

interně, nebylo, takové úzké specializace jako je to dnes.

A hlavně si myslím, že je důležité nevidět jen svůj obor, svou úzkou specializaci, ale aspoň tušit souvislosti, byť je to v tak rozsáhlém oboru jako je interna, nesmírně obtížné.

Proto jste se rozhodl přivést na svět Vaše Vnitřní lékařství? V čem je Vaše pojetí a Vašich kolegů jiné než u jiných učebnic?

Především je to dílo brněnských autorů. Chtěli jsme vlastními silami vytvořit široký interní přehled nejen pro studenty, ale i pro kolegy – internisty, pro praktické lékaře. Monografii tvoří 3 díly a DVD, pojednává o vnitřním lékařství ve větší šíři a podrobnějších souvislostech než je obvyklé.

Ano, přiznám se, že mě velmi zaujala i jako laika, má 21 kapitol a některé mi připadají trochu vzdálené „vlastní interně“, ale cítím, že sem patří – např. problematika výživy pacientů při různých typech onemocnění nebo přístup k léčbě bolesti atd. V čem ještě spočívá

novum této monografie a proč jsou sem dané kapitoly zařazeny?

Ano, domníváme se, že ojedinělost knihy spočívá právě v její koncepci. Čtenáři-studentovi je poskytnuto zpracování určité problematiky jak z pohledu jednotlivých samostatných interních specializací, tak i v mezioborovém prolínání v jiných kapitolách. Např. paliativní medicína – jedná se o funkční specializace, které navazují na základní medicínské obory a prolínají se i s ostatními vědními obory (v tomto případě nejen s medicínou).

Kdo Vám knihu recenzoval, také Brňané?

Ne, to už by bylo příliš, kolegové z Olomouce a z Bratislavy.

Obsahuje monografie ještě nějaké zvláštnosti?

Kromě běžných příloh k jednotlivým kapitolám (obrázky, tabulky, grafy, schémata) na CD jsou i vybrané doporučené postupy, diagnostiky a léčby v jednotlivých oborech.

Pane profesore, jste velmi vytížený člověk, máte čas na relaxaci a jak relaxuje pan profesor Souček?

Vidíte sama – miluji výtvarné umění, takhle pasivně dobýjím energii.

Proč zrovna obrazy, jste sběratel?

Nemusím mít portréty, ale spíš krajinomalbu, klid, který z ní plyne – její tvář, která se mění v průběhu roku a dává člověku sílu.

A co bližší, aktivní kontakt s přírodou?

(potutelný úsměv) – vždyť ano, pracuji ve vinohradu a mám i nějaké drobné úspěchy na výstavách vín. Kdysi jsem koupil vinohrad, naučil se vše potřebné a teď tam jezdím aktivně relaxovat, třeba jen na sobotu – to stačí.

A další koníčky, je na nějaké ještě čas?

Kdysi jsem hrával aktivně košíkovou, ale dnes jen zlehka tenis a potom rád vařím a samozřejmě konzumuji – a k tomu ta dobrá vína...

Co je Váš „majstrštyk“ a máte vlastní kuchařku?

Ano, dokonce jsem v jedné citovaný – je to kuchařka plná rad lékařů, plná nezdravých velmi dobrých pokrmů a já tam mám také své oblíbené recepty.

Nedávno jste oslavil významné životní jubileum, připojujeme se ke gratulantům a zároveň se ptám, co byste si přál?

Bude to znít jako klišé – nic zvláštního: samozřejmě zdraví, jasnou mysl, radost ze života a dobré lidi kolem. Jak říkal Jan Werich: „Sbíráš lidi, zvláště ty dobré a zajímavé...“

Pane profesore, přeji dobré víno, dobré lidi a další úspěšné tituly.

Děkuji za Váš čas i za rozhovor.

Irena Wernerová

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ PRO „OVERSEAS STUDENTS“

V závěru jarního semestru se uskutečnilo, již tradičně, přijímací řízení pro zahraniční studenty. Týkalo se všech studentů, kteří měli zájem o studium v anglickém programu Všeobecného a Zubního lékařství.

S potěšením konstatujeme, že zájem o studium na naší fakultě je rok od roku vyšší – letos se přijímacího řízení zúčastnilo 130 uchazečů a další zájemci o studium se jich zhostí nejen

v zemích EU, ale i v Izraeli nebo v USA. I údaje ve Výroční zprávě 2010/2011 dokazují, že u nás studují budoucí lékaři téměř z celého světa – z Angoly, z Turecka, z Kanady, ze Saúdské Arábie, Norska, Taiwanu atd.

Rozpaky, připravenost, nervozita, očekávání, strach, odhodlání, nejistota, těšení se, sebevědomí – to vše se dá vyčíst z tváří studentů před závažnými zkouškami, to vše se dá vyčíst z tváří

studentů bez rozlišení národnosti před započatím zkoušek. Vše opadne po úspěšném složení. Před přijímacím řízením byl uspořádán – již tradičně – pro zájemce o studium LF MU a jejich rodinné příslušníky Open day. Byli seznámeni s historií LF MU, provedeni po kampusu, který se jim velmi líbil. Zvláštní pozornost byla věnována Anatomickému ústavu a muzeu (úctyhodných 240 cm Josefa Drásala, jakožto

jednoho z nejvyšších mužů 19. stol. zastavila každého návštěvníka), biochemickému ústavu a knihovně.

Slavnostní uvítání nových zahraničních studentů – imatrikulace se uskuteční ke konci měsíce září. ❖

Bc. Helena Melicharová
Irena Wernerová

50. JUBILEJNÍ VÝSTAVA LÉČIVÝCH ROSTLIN

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity v Brně připravila v úvodu letních prázdnin otevření v pořadí již 50. jubilejní výstavy léčivých rostlin, otevřeno bylo denně, včetně sobot a nedělí.

Setkali jsme se s Ing. Musilem a Ing. Kyprovou, kteří nás zahradou provedli a poskytli nám zasvěcený výklad.

Kde je zahrada LF MU alias CLR?

Centrum léčivých rostlin se nachází na Údolní ul. č. 74 v Masarykově čtvrti. Zahrada je vzdálena asi 150 metrů od konečné zastávky tramvaje č. 4. Vstupné bylo dobrovolné.

Čím je zahrada unikátní a co je na ní zvláštního a ojedinělého?

V zahradě velikosti 1 hektaru jsou pěstovány sortimenty léčivých rostlin, toxických rostlin, aromatických a kořeninových rostlin i výběr tzv. rostlinných harmonizátorů.

Z léčivých rostlin sběrových (rostoucí ve volné přírodě) jste mohli najít třezalku tečkovanou, řebříček obecný, tužebník jilmový, lípu malolistou či vlčí mák včetně dalších sběrových rostlin. Z pěstovaných druhů léčivek si nemůžete nevšimnout vůně levandule, lékařské divizny velkokvěté, heřmánku římského, máty peprné, meduňky lékařské nebo kozlíku lékařského či vlčího máku a celé řady jiných rostlin, které si s úspěchem můžeme pěstovat i na našich zahrádkách.

Co jedovaté rostliny? Studenti úspěšně diagnostikovali např. rulík?

Z jedovatých rostlin jsou tu např. rulík zlomocný, durman obecný, ten se s úspěchem rozšiřuje v teplých oblastech státu jako nepříjemný plevel. Obzvláště bychom mohli upozornit na silně jedovatý bohlav plamatý, který můžeme najít i ve volné přírodě, pozor – dá se zaměnit s běžně pěstovanou petrželí! Varování platí i v případě záměny plodů rulíku zlomocného s plody borůvky.

Existuje nějaká účinná ochrana proti otravě?

Účinnou ochranou vůči toxickým rostlinám je naučit se je správně je rozeznávat,

nezaměňovat je a následně se jim raději vyhýbat.

Slyšela jsem, že radíte i začínajícím kuchařinkám...

Kořeninové a aromatické rostliny se pro svou příjemnou vůni a chuť používají k úpravě pokrmů v našich domácnostech a také se používají jako přísady v konzervářském, líčnickém či kosmetickém průmyslu. Běžně používáme kmín kořený, majoránku zahradní či fenýkl obecný. V sortimentech můžeme dále poznat dobromysl obecnou (v uživatelské praxi dříve známou jako oregano), velice lahodnou a příjemnou bazalku pravou,

kteřá je výborná k úpravě všech pokrmů z rajčat. Naproti tomu saturejka zahradní poskytuje výrazně ostrou chuť, kterou lze doporučit jako náhražku škodlivého pepře (saturejka má výrazný účinek proti nadýmání), takže je téměř předurčena k úpravě luštěnin...

Průvodkyně ve výkladu vřele doporučovala používat nejen sušené koření, ale v době vegetace používat vždy čerstvé koření – bazalku, libeček, mátu i ostatní druhy těchto rostlin.

Jak se můžeme v zahradě orientovat?

Sortimenty léčivých i jinak užitečných rostlin jsou v zahradě označeny jmenovkou, kde najdeme český a latinský název rostliny, čeledě a údaje o sbírané části rostliny. S rostlinou se můžeme bezprostředně seznámit v době plného růstu, kdy poznáme tu pravou typickou vůni či chuť.

Jaké je spektrum návštěvníků, kdo je tvoří?

Výstavu léčivých rostlin navštívili jak žáci základních škol s vyučujícími biologie, tak studenti středních škol, botanických kroužků, posluchači vysoké školy i rodiny s dětmi.

Expozice měla význam nejen pro pěstitele, ale i pro sběrače léčivých rostlin.

Co chválili návštěvníci nejvíce?

Každý návštěvník si našel něco, čím rozšířil svůj „botanický či kulinářský“ obzor pro svůj obor či obohatil své zdravotnické znalosti. Pro drobné pěstitele byl připraven prodej vybrané sadby léčivých a kořeninových rostlin i okrasných rostlin pro balkony i okenní truhlíky.

Úspěch měla i malá **prodejna s výrobky z léčivých rostlin**. Mohli jsme si vybrat z celé řady čajů, tinktur, masťí ale i nápojů a výrobků zdravé výživy, která je čím dál víc populární právě mezi mladými lidmi.

Po celou dobu přehlídky léčivěk byli odborní pracovníci Centra léčivých rostlin připraveni poskytovat konzultace na profesionální úrovni – pěstitelům, sběračům i zájemcům o léčivé rostliny.

Děkujeme za rozhovor, prohlídku i příjemný a poučný výklad s fytoterapií uprostřed velkoměsta.

Irena Wernerová

OPATIJA 2012 KONFERENCE OPTOMETRIE

Účast pracovníků Katedry optometrie a ortoptiky (KOO) a zástupců Lékařské fakulty Masarykovy univerzity Brno (LF MU) na Konferenci optometrie pro střední a jihovýchodní Evropu (OCCSEE 2012).

Ve dnech 1.–3. června 2012 se v chorvatském městě Opatija v hotelu Ambassador konala konference nazvaná „1st Optometry Conference of Central and South-Eastern Europe. Jedná se o první konferenci optometrie tohoto typu a rozsahu v této části Evropy. Úředním jazykem konference byla angličtina. **Cílem konference bylo setkání odborníků především z oblasti optiky, optometrie a oftalmologie.** Účastníci konference si mohli vyměnit oborové dovednosti a zkušenosti, nebo se mohli zúčastnit odborné diskuze na téma vzdělávání optometrie v Evropě. Konference se zúčastnili odborníci z těchto zemí: Německo, Rakousko, Švýcarsko, Slovinsko, Maďarsko, Česko, Slovensko, Polsko, Chorvatsko, Srbsko, Bosna a Hercegovina, Makedonie, Montenegro, Kosovo, Rumunsko, Bulharsko, Anglie a Irsko. Témata konference byla rozdělena do těchto oblastí: **Optická technologie, Refrakční vady a testování zrakových funkcí, Kontaktní čočky, Zdraví a oko, Systémové podmínky těla a oko, Refrakční chirurgie dnes.** Naplánováno bylo celkem šest workshopů na téma: Centrování brýlových čoček, anisometropie, keratografie, kontaktní čočky, šterbinová lampa a perimetrie).

ÚČAST KOO NA KONFERENCI

Členové KOO se aktivně zúčastnili celé konference. V páteční sekci odpoledních workshopů byl prezentován workshop „Perimetrie“ autorů P. Veselý, J. Bělíková, S. Synek, S. Petrová, P. Beneš. Workshop začal teoretickou

Kongresový sál hotelu Ambassador Opatija a výhled z hotelu

částí, kde jsme rozdělili základní druhy výpadků zorného pole, vyšetřovací metody a ukázali některé učebnicové i klinické příklady perimetrických vyšetření. Následovala praktická část workshopu, kde si účastníci mohli vyzkoušet práci na perimetru OCTOPUS 300 firmy Haag-Streit.

V sobotní odpolední sekci vystoupili zástupci LF MU Brno. P. Veselý s přednáškou „Simple Binocular Vision Examination on Synoptophore“ a M. Skrbek s příspěvkem „Binocular Correction in Patients with Age-Related Macular Degeneration“. Poslední sobotní přednáškovou sekci na téma Refrakční chirurgie dnes uváděl doc. Synek, který zde také vystoupil se svým příspěvkem nazvaným „The Latest Generation of Intraocular Lense, the Problem of the Eye Refraction after Cataract Surgery. Dalším přednášejícím zástupcem LF MU Brno byl pan R. Anderle s příspěvkem „The Current State of Refractive Surgery“.

V první nedělní sekci vystoupila s přednáškou kolegyně J. Bělíková. Tématem přednášky byla

densita oční čočky a její korelace s energií ultrazvuku při fakoemulzifikaci při operaci šedého zákalu.

Dále na konferenci také aktivně vystoupili naši úspěšní absolventi. Pan M. Krasňanský s příspěvkem o světové a evropské optometrii a J. Vaverka s přednáškou „Pocket Technique corneal Collagen Cross-Linking for Keratoconus“.

SEKCE POSTERŮ NA OCCSEE

Posterové příspěvky byly vyvěšeny po celou dobu konference v suterénu hotelu Ambassador. Byly tedy přístupné v jakoukoliv dobu během konference, resp. slavnostního přivítání i večere. V přestávkách mezi jednotlivými sekcemi workshopů a přednášek byl čas věnován aktivní prezentaci témat zpracovaných v posterové prezentaci. Zájemci tak měli možnost procházet mezi postery, potkávat se s autory a diskutovat jejich práci. Můžeme osobně potvrdit, že zájem o většinu posterů byl veliký. Níže uvádíme seznam všech posterů, kterými se prezentovali zástupci LF MU Brno:

1. Kozlík M., Nováková-Knollová L.: Comparison of Spectacle Classical Progressive and Office Progressive Lenses
2. Rosová J., Kozlík M.: Contact Lens Care System
3. Adámková H., Veselý P.: Orthoptics
4. Zajíček T., Veselý P., Synek S: Examination of the Visual Acuity on the LCD Optotype with Whole-Line and Interpolation Method
5. Kříž P.: Heterophoria – case study
6. Vlasák O., Synaková L., Konušiaková E.: Corneal Warpage
7. Beneš P., Synek S., Petrová S.: Corneal Shape and Eccentricity in Population
8. Skrbek M., Petrová S.: Small Refractive Errors – Their Correction and Practical Importace
9. Sokolová-Šidlová J., Beneš P., Holoubková Z.: Visual Field

Z dalších zajímavých posterů vybíráme například tyto: Štimac S.R., Maričič I.R., Žužak D.: Prescribing Telescopic Spectacle for the Visual Impaired a Mihelčič M., Grubišič M.: Multi-Focal Keratoconus RGP Contact lens Fitting in Post-PRK Irregular Cornea.

ZÁVĚR

Kongresu se zúčastnilo celkem 450 optiků, optometristů a oftalmologů, kteří se spolu mohli potkat na jednom místě a diskutovat odbornou problematiku nejen mezi obory, ale také mezi národy. Ukázalo se, že je velmi důležité, aby k takovým setkáním docházelo i v budoucnosti, aby se obor optiky a optometrie mohl dále rozvíjet a dosáhnout společné úrovně alespoň v evropském kontextu. **Kongres měl také veliký význam pro studenty optometrie, kteří měli jednu z prvních možností se na mezinárodní akci podobného formátu osobně podívat a zažít její atmosféru.**

Myslím, že jak pedagogové, tak i studenti mohou být většinou s konáním OCCSEE v Opatiji velice spokojeni. Na závěr nám ale dovolte trochu konstruktivní kritiky. Jedná se o trochu „jižanské“ organizování celé akce, kdy jsou z programu vyřazeny kvalitní přednášky preferované před přednášejícími, kteří se nakonec akce ani nezúčastní. Nekonzistentnost jsme také zaregistrovali v organizaci občerstvení a logistice. Také jsme postrádali vyhlášení soutěže o nejlepší přednášku, resp. workshop, jak bývá na akcích podobného rozsahu a významu zvykem. Autoři tak získávají ještě větší motivaci prezentovat svou práci kvalitně a odborně. Nicméně ani tyto drobné defekty nesnižují **obrovský význam a přínos této akce** a jak ze slov organizátorů vyplynulo, další konference za dva roky bude druhou evoluční verzí, která bude prostá defektů verzí předchozích. **Všem aktivně i pasivně zúčastněným, všem kolegům a organizátorům děkujeme** a těšíme se na další odborné setkání. Zvláště děkujeme firmě Essilor, která naši účast na konferenci OCCSEE 2012 sponzorovala. ❖

Mgr. Skrbek při své přednášce

PROFESOR MUDR. FRANTIŠEK HAMZA (1868–1930)

zakladatel oboru Sociální lékařství na lékařské fakultě Masarykovy univerzity

Je tomu už 90 let, když v září roku 1922 profesor MUDr. František Hamza předstoupil v posluchárně Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně před studenty, aby přednesl svou první přednášku z nového předmětu Sociální lékařství. Tehdy jen málokdo chápal a uměl docenit přínos, obsah a metody oboru. A snad nikdo nedokázal před 90 lety ani odhadnout, jakým zkouškám a nastrohám bude obor čelit, jaké změny jej čekají, ani jak výrazně se potvrdí teze, že péče

o zdraví je sociálním systémem citlivě reagujícím na všechny události, kterými prochází společnost.

Profesoru Hamzovi bylo tehdy 54 let a zbývalo mu jen 8 let života, aby s velkým úsilím provázeným jak povzbudivými výsledky, tak i dílčími nezdary naplnil své poslání vysokoškolského učitele.

Cesta profesora Hamzy do univerzitní posluchárny zdaleka nebyla snadná ani jednoduchá. Po založení Lékařské fakulty Masarykovy

univerzity (28. ledna 1919) vyzval prof. Babák dr. Hamzu, odborového přednostu III. odd. Ministerstva veřejného zdravotnictví, aby si podal žádost o mimořádnou profesuru na LF MU. Dr. Hamza si takovou žádost podal v roce 1920. Jejeho schválení se ale dočkal až v únoru 1922, a to po sepsání monografie „Úvahy o sociální péči zdravotní“, která byla vydána v roce 1921. 7. března 1922 schválil sbor Hamzovo jmenování a hned poté začal prof. Hamza provizorně zařizovat Ústav sociálního lékařství ve 3. poschodí bývalých Zeměbraneckých kasáren na Údolní ulici, které sloužily jako prozatímní sídlo teoretických ústavů nově zřízené Lékařské fakulty MU. Teprve v prosinci 1922 dostal ústav čtyři místnosti, v nichž sídlil až do uzavření českých vysokých škol.

Ústav sociálního lékařství na LF MU v Brně, obsazený profesorem, asistentem a dvěma demonstrátory, byl založen jako čtvrtý v Evropě, a to po Univerzitě v Utrechtu (1918, J. M. Baart de la Faille), v Nancy (1920, J. Parisot) a v Berlíně (1920, A. Grotjahn).

Založení ústavu bylo mimo jiné důsledkem výrazného rozvoje sociálně lékařského myšlení, neboť rostoucí počet lékařů si již tehdy uvědomoval roli sociálních faktorů, a to jak pokud jde o vznik nemocí, tak co se týče jejich léčby, a v neposlední řadě i v návaznosti na další osud nemocných. Šlo rovněž o správně pochopenou potřebu doplnění i nové orientace pregraduální výchovy a výuky lékařů.

Významným podnětem pro zavedení nového předmětu byla i pocitovaná odpovědnost za zdraví lidí v nově vytvořeném Československu. Prof. Hamza ve své monografii napsal: „Vrátila se nám vláda našich věcí ... a zdraví lidu – zdraví státu – je dosud ujařmeno tou měrou, že jsme např. sociálními chorobami na jednom z nejpřednějších, ovšem nejšmutnějších míst mezi všemi kulturními státy. Až do převratu nebylo to naší příhanou, nýbrž spíše naším neštěstím. Ale jinak je tomu dnes. Dnes už jsme odpovědní!“

Prof. Hamza pochopil, že v péči o zdraví nejde jen o pacienty, nemocnice, ambulance a lékaře,

ale že jde o lidi, o jejich zdraví i o podmínky, ve kterých žijí, a o vše, co životní podmínky vytváří a ovlivňuje. Uvědomil si nezastupitelnou roli státu v péči o zdraví, všech stupňů veřejné správy i sdílenou odpovědnost všech dalších organizací a institucí, a to včetně akademické sféry. V tomto smyslu je přístup prof. Hamzy velmi aktuální.

Prof. Hamza se snažil, aby jeho studenti dokázali pacienty vnímat v širším sociálním kontextu, aby byli vnímaví nejen k úzce biomedicínským problémům, ale aby dovedli pacienty vyslechnout a pomoci jim i v při zvládání zdravotně sociálních nesnází. Vedl své studenty k poznání a pochopení všech sociálních okolností, které předznamenávají zdravotní osudy jednotlivce i zdravotní situaci a vývoj společnosti jako celku.

Svou prací i celým svým životem prof. Hamza doložil, že důstojná existence nadané a vzdělané osobnosti by měla spočívat v obětavé pomoci jednak těm, kteří to potřebují a jednak i těm, kteří dokáží převzít a nést od nepaměti předávanou štafetu poznání, lidské soudržnosti a tvůrčí aktivity.

Asi by to profesora Hamzu potěšilo, kdybychom mu dnes mohli říci, že obor Sociální lékařství se zejména po II. světové válce vydal na úspěšnou cestu Evropou i celým světem a patří, ať už jako součást oboru Public health, New Public Health nebo Social Medicine, k výrazným součástem výchovy lékařů a dalších zdravotnických pracovníků pro 21. století.

Někdo by mohl namítnout, že Sociální lékařství před II. světovou válkou udělalo jen svůj první dětský krůček. Ale i ten první krůček dítěte je krokem člověka. Profesor MUDr. František Hamza položil základy oboru, který má za sebou úspěšných 90 let a před sebou má ještě dlouhou cestu dlážděnou jak nespornými úspěchy, tak i mnoha problémy, které čekají na své zvládnutí. ❖

Prof. MUDr. Jan Holčík, CSc.

Přednosta Ústavu sociálního lékařství a veřejného zdravotnictví

UDĚLENÍ CENY **DISCOVERY** AWARD LÉKAŘI Z FN BRNO

ROZHOVOR S MUDR. BORISEM TICHÝM

Mohl byste, prosím, velmi zjednodušeně vysvětlit název Vaší práce – vytknout v čem je její přínos?

Jde o soubor jednotlivých výzkumných prací, které byly postupně provedeny na našem pracovišti. Většinou byly zaměřeny na výzkum chronické lymfocytární leukémie. Snažili jsme se především o aplikovatelnost výzkumu do klinické praxe, což se nám, myslím, daří. Významnou část těchto prací představují ty, které jsou zaměřeny na **identifikaci nových prognostických markerů** – tj. jejich stanovením je možné přesněji odhadnout budoucí vývoj nemoci a v ideálním případě přizpůsobit terapeutický plán. Ukazatel pro lékaře, vodítko pro pacienta, je to krok kupředu...

Jak dlouho jste se tématem zabýval?

CLL a dalším lymfoproliferacím se věnuji asi 8 let, ale počátky některých výzkumných projektů proběhly ještě před mým nástupem. Úplně na počátku svého doktorského studia jsem se zabýval tématem využití DNA čipů v diagnostice nádorových onemocnění, kde jako model jsme zvolili CLL. Od CLL jsem se dostal k dalším lymfoproliferacím (lymfomy a některé leukemie). Během této doby se vytvořila poměrně velká skupina odborníků zabývajících se výzkumem CLL. **Tato skupina zahrnuje nejen molekulární biology, ale i klinické lékaře – bez jejich účasti by byl výzkum prakticky nemožný.**

Kdo Vaši práci přihlásil do DA?

Přihlášku jsem vyplňoval já, protože se jednalo o téma, o kterém by vědecký svět měl

vědět. Je to téma, o které má zájem i veřejnost a samozřejmě novináři, kteří mohou (pokud tak učiní vkusně), hodně pomoci při publikování a jakémsi laickém předání informací dál.

Co pro Vás tato cena znamená, s jakými pocity jste ji přijal?

Je to velmi příjemný pocit, když ještě někdo jiný ocení vaši práci. Porota byla složena ze známých jmen a **konkurence byla opravdu velká**. Všechny oceněné týmy přišly s věcmi, které jsou využitelné a využívány v klinické praxi, v našem případě porota nejspíš ocenila rozsah prací, které jsou někdy až na pomezí aplikovaného a základního výzkumu – např. podrobný výzkum mutací genu TP53 a jejich evoluce v průběhu onemocnění.

Máte čas na osobní život, do jaké míry?

Mám dvě malé děti, takže čas zbýt musí. Samozřejmě by času na rodinu mohlo být víc, ale je potřeba nastavit rozumný kompromis a pravidla překračovat pouze výjimečně.

Máte nějakého koníčka – kromě medicíny?

Jakým způsobem relaxujete?

Žádného koníčka, kterému bych se pravidelně věnoval, nemám. Velmi rád relaxuji naprosto pasivně – spím. Dost času trávím i rozšiřováním si znalostí z jiných oborů, hlavně z oblasti počítačů – to se pak hodí i v práci.

Děkuji mnohokrát za rozhovor a přeji další úspěchy.

Irena Wernerová

MUC RALLYE REJVÍZ 2012

MARTINA KOSINOVÁ, PETR ŠTOURAC

Soutěž studentů lékařských fakult MUC. RR vznikla před třemi lety, jako nová kategorie v mezinárodní soutěži ZZS Rallye Rejvíz, která letos proběhla již po šestnácté.

Do soutěže se mohou přihlásit studenti vyšších ročníků všech lékařských fakult (LF) z České a Slovenské republiky. Díky podpoře Nadačního fondu AKUTNĚ.CZ nechyběl od vzniku studentské soutěže tým zastupující Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (LF MU). A co víc, každý rok se tým brněnských studentů umístil na stupních vítězů při účasti minimálně 10 týmů z obou zemí. V roce 2010 to bylo 3. místo týmu ve složení Zuzana Ďurišová, Pavla Filipcová a Martina Kosinová. V roce 2011 2. místo ve složení Martina Kosinová, Zuzana Markuseková a Elena Krátka. **V letošním roce** Nadační fond AKUTNĚ.CZ podpořil celkem tři týmy studentů Masarykovy univerzity, kdy se jeden z nich opět probojoval na **3. místo ve složení Martina Kosinová, Zuzana Markuseková a Eliška Kuchařová**, a to i přes nemalou konkurenci. O té svědčí i výsledková listina, kde je mezi 2. a 5. místem rozdíl pouhých 91 bodů z celkových 13 000 možných.

Soutěž Rallye Rejvíz je odborné metodické zaměstnání pro posádky zdravotnických záchranných služeb. Praktickou soutěžní formou se při tomto zaměstnání nacvičuje jak koordinace činnosti posádek při simulovaných zásazích (odborné úkoly jsou koncipovány jako běžný výjezd posádky), tak odborné schopnosti jednotlivých členů posádky. Velkým přínosem je také výměna zkušeností mezi pracovníky záchranných služeb z Česka a ze zahraničí. Stejně probíhá i soutěž medicínská, kde je více než v ostatních kategoriích akcentována nutnost spolupráce a rozdělení kompetencí v týmu.

Možnost vyzkoušet si roli lékaře ve věrohodně sehraných a namas-kovaných modelových situacích je pro studenty medicíny nenahraditelná. Obrovskou výhodou soutěže je také možnost **porovnání** se studenty ostatních fakult i s **profesionálními záchranáři**. Výborné na této skutečnosti je, že samotný student ze soutěže odjíždí vždy jako vítěz. Vítězí sám nad sebou, že našel odvahu se akce s takovým rozsahem nutných znalostí a dovedností zúčastnit. A navíc včas, před nástupem do zaměstnání, zjistí případné nevědomosti, které ještě může doplnit. Chybu, kterou jednou student udělal, byť jen v soutěži, už nikdy nezopakuje. ❖

XVI. ČESKO-SLOVENSKÝ HEMATOLOGICKÝ A TRANSFUZIOLOGICKÝ SJEZD XIII. ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE LABORATORNÍ HEMATOLOGIE

Již tradiční společný sjezd hematologů a transfuziologů pořádala Česká hematologická společnost ČLS JEP, Společnost pro transfuzní lékařství ČLS JEP a Slovenská hematologická a transfuziologická společnost SLS.

Velmi sympatický je fakt, že ani historické rozdělení bývalého Československa nezabránilo kooperaci a důslednému pořádání společných sjezdů českých, moravských a slovenských odborníků. Všechny sjezdy se dle mínění

účastníků vyznačují stálou vysokou odbornou úrovní.

Ten letošní se tentokrát konal v moravské metropoli a technickou organizací byly pověřeny Veletřhy Brno, a.s.

Záštitu nad sympoziem převzal :

- doc. MUDr. Leoš Heger, CSc., ministr zdravotnictví ČR
- JUDr. Michal Hašek, hejtman Jihomoravského kraje
- Bc. Roman Onderka MBA, primátor Statutárního města Brna
- doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D., rektor MU Brno
- prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc., děkan LF MU Brno
- MUDr. Roman Kraus, MBA, ředitel FN Brno
- Ing. Petr Koška, MBA, ředitel FNUSA Brno

V přípravném výboru působil na postu prezidenta doc. MUDr. Jaroslav Čermák, CSc., a předsedou vědeckého výboru byl Prof. MUDr. Jiří Mayer, CSc., předsedou přípravného výboru byl prof. MUDr. Miroslav Penka, CSc.

Profesor Mayer zdůraznil, že Česká hematologická společnost patří k neaktivnějším v ČLS JEP a že letošní sjezd nejenže bude dál prohlubovat tradiční edukační program (jako svou stěžejní náplň), ale že novinkou jistě velmi přínosnou, bude předvést **hematologii v širším kontextu** jako styčného prvního důstojníka s dalšími obory.

Na slavnostním zahájení byla předána **zlatá medaile** České lékařské společnosti JEP prof. Karlu Indrákovi, dále byla předána **Ocenění** České hematologické společnosti ČLS JEP prof. Penkovi, doc. Peckovi, prof. Michalové, prof. Krčovi a MUDr. Klamové .

Ve vlastním odborném programu byl kladen důraz na příspěvky, které představily původní výsledky z českých i slovenských pracovišť a na velmi kvalitní edukační program, který pokryl celou oblast hematologie a transfuzního lékařství. **Počet účastníků** dosahoval téměř obdivuhodného počtu **900**. Z toho **371** účastníků vystoupilo **aktivně**. Ze **zahraničí** bylo **25** přispěvatelů.

V tvorbě **vědeckého programu** hráli významnou roli právě předsedové jednotlivých odborných sekcí České hematologické společnosti. Abstrakta byla seskupena do 10 oblastí, každá

oblast měla 3 posuzovatele – respektované odborníky z ČR a SR, posuzování probíhalo anonymně, každý měl k dispozici 6 klasifikačních stupňů, výsledná známka byl průměr z 3 hodnocení. Nejvyššího ohodnocení dosáhly pouze 4 práce, 15 abstrakt bylo vyřazeno a i po této stránce byla organizace hodnocena jako vysoce **prestižní záležitost**.

Dovolujeme si citovat Oceněné originální práce a upozorňujeme, že dvě z nich jsou z Brna:

1. **Xenotransplantační model a epigenetické pozadí lymfoblastické leukémie do monocytoidní linie.** L. Slámová (Praha) a kol.
2. **Invasive aspergillosis in patients with hematological malignancies in Czech and Slovak republics: find – „Fungal infection database“ analysis (2001–09)** B. Weinbergerová (Brno), Z. Ráčil, L. Drgoňa, I. Kocmanová, J. Háber, N. Mallátová, M. Kouba, J. Vydra, P. Múdrý, T. Guman, D. Sejnová, E. Bojtárová, B. Žiaková, K. Fosterová, L. Masárová, P. Timr, R. Heklová, E. Tothová, E. Ševčíková, J. Mayer, P. Cetkovský
3. **Detekce klonální selekce u CLL pacientů pomocí Ultra – deep sekvenování** B. Tichý (Brno), K. Kozubík, J. Malčíková, M. Trbuška, M. Toma, J. Šmardová, M. Doubek, Y. Brychtová, J. Mayer, Š. Pospíšilová
4. **Prognostický význam minimální reziduální nemoci, sledované pomocí kvantitativní exprese WT 1 genu před alogenní transplantací u pacientů s akutní myeloidní leukémií v první kompletní remisi** V. Válková (Praha) a kol.

Pracovní program probíhal ve čtyřech **souběžných blocích** od ranních do večerních hodin. Odborné diskuse pokračovaly i v době kulturního „vyžití“, které bylo obohaceno vystoupením Ládi Kerndla a jeho dcery Terezy nebo divuplným představením z repertoáru hvězdárny „Pod umělou oblohou“ atd.

Vysoce kvalitní edukační program se podařilo zorganizovat i ve spolupráci s farmaceutickými

firmami – zkonstatovali jsme **260 firemních účastníků** z celkového počtu 55 vystavovatelů. Na závěr kongresu byli oceněni ti obětaví a stateční, kteří bezplatně mnohonásobně darují krev – za 40 bezplatných odběrů 3 dárci obdrželi **Zlatou Jánského plaketu** (pánové Kehm, Lempera a Musil) a dva dárce (L. Jaša a J. Příbýl) byli vyznamenáni **Zlatým křížem první třídy** za 160 bezplatných odběrů!

Celkově byl sjezd i konference klasifikován více než pozitivně. Jeho součástí byly i posterové sekce a doprovodné výstavy. Zde se konala i členská schůze České hematologické

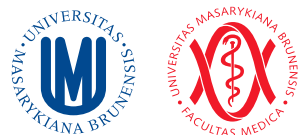
společnosti, kde zaznělo ocenění již zmiňované důsledné spolupráce se slovenskými kolegy. Všichni účastníci si mohli udělat reálnou představu o stavu, úrovni i trendech laboratorního i klinického výzkumu.

Spokojeni byli nejen účastníci, ale i pořadatelé, kteří přispěli k doložení neoddiskutovatelné skutečnosti, že **hematologie a transfuzní lékařství je v Čechách i na Slovensku na špičkové mezinárodní úrovni a je plně srovnatelné s aktuální úrovní těchto oborů ve světě.**

Irena Wernerová

naše fakulta

Zpracovala, redakce, kontakt:

Mgr. Irena Wernerová
manager vnějších vztahů
a komunikace
Lékařská Fakulta
Masarykova univerzita
Kamenice 5
625 00 Brno
wernerova@med.muni.cz

www.med.muni.cz
www.muni.cz

grafické zpracování, sazba:
Radim Šustr, DiS.
Institut biostatistiky a analýz MU

Vydává:
Masarykova univerzita
Žerotínovo náměstí 9
601 77 Brno

MK ČR E 20240

3. ročník, září 2012

ISSN 1805-0131 (on-line)
ISSN 1805-014X (print)

Nové příspěvky, které budete chtít publikovat v dalším čísle bulletinu, zasílejte, prosím, na adresu redakce.

Rádi zodpovíme vaše dotazy.

naše fakulta

informační bulletin
Lékařské fakulty
Masarykovy univerzity

ISSN 1805-0131
ISSN 1805-14X

